

Sa Date:

Su Subject:

Mo

Tue

Wed

Thu

Fri

آیات الاحکام

گرد آورنده: محمد امین شریفی

استاد: دکتر قبادیان

آیات حدود، قصاص، دیات، قصاص و ثواب

مقدمه:

قرآن کریم از دو نقل گردانها است. اولین منبع درصدا در رجوع ما قرآن

است.

آیات الاحکام:

۱- آیاتی که ما از آن احکام شرعی را به دست می آوریم و احکام شرعی را بیان

کنیم و مشخص می کنیم حال چه در زمینه ی فردی و یا اجتماعی، مدنی یا جزایی.

۲- آیاتی که به طور مستقیم یا غیر مستقیم به از احکام دیگران را مشخص می کند.

برخی از آیات نص در حکم دارند و بعضی ظاهر در حکم هستند، بعضی دیگر اعمال

خلاتی در آن داده می شود و بعضی هم مجمل هستند که نیاز به تبیین دارند.

برای همین در آیات الاحکام به بیان آیاتی می پردازیم که یک یا چند قاعده ی

فقهی یا اصولی را بیان کند.

۳- آیاتی که مفاد آن شامل یک یا چند مسله ی فقهی است و حکم یا حق که متعلق

به انسان است و یا افعال انسان در آن ذکر شده است.

نکته:

در تعداد آیات الاحکام اختلاف نظر وجود دارد.

تعداد آیات الاحکام:

مشهور: ۵۰ آیه
غیر مشهور: بیش از ۵۰ آیه

دلایل اختلاف در آیات الاحکام:

۱) اختلاف در فهم آیه *شَلَّ لِلْأَيْمَةِ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ*

۲) تکرار برخی از آیات در موضوعات مختلف مثل *أَوْفُوا بِالْعُقُودِ*

۳) آیات که شأن نزول فقیره دارند جزء آیات الاحکام قرار داده اند و

آیات که شأن نزول فقیره ندارند ولو اینکه بیان شده ای یک حکم فقیره

باشند را جزء آیات الاحکام قرار نداده اند.

نکته:

تعداد آیات قرآن ۶۶۶۳ می باشد. در روایت امام محمد باقر (علیه السلام) بیان شده است



المقرآن اربعه ارباع، ربع فنیاً و ربع عدوفا و ربع من العقبین و امثال و
 ربع فرائض و احکام.

پس با توجه به این روایت باید تعداد آیات الاحکام بیش از سی تا باشد.

و بینه های آیات الاحکام:

۱ عام و کلیم بودن مثل اد فوا بالعقود

۲ بر الذم بیان مثل حکم نماز بقره ۲۳۸ ← حقا اوقات نماز

مؤمنون ۱۱ ← خفوع و خشوع در نماز

مائده ۶۱ ← طهارت و کفایت آن

یا مائده سوره نسا که آیات ۹، ۱۱، ۱۲ و ۱۹ در خصوص ارث است.

دلیل بر الذم:

۱- بخاطر شأن نزول های متفاوت و ضرورت تدریج بودن.

تقدیر دلیل بر پیامبر است و دستور می دادند که آیات را قبل و بعد از

آیه دیگری قرار دهند پس می توانست دستور دهد که آیات الاحکام

بیت مرهم ذکر شوند پس این دلیل صحیح است.

۲- شیوهی هدایت قرآن: یعنی بخاطر تنوع ولت بودن از قرآن

Sa
Su
Mo
Tue
Wed
Thu
Fri

صفحه ۱۱

Date:

Subject:

۳- فلسف بر الذمى : یعنی اول صحت حکم را بیان می کند و بعد از آن

نکات اخلاقی و بعد از آن نکات اخلاقی بخاطر خیر

اختصاص .

۳) انعطاف و لغزشی : حکم شرعی برض از آیات واضح است اما برض دیگر

این صورت نیست مثل اقم الصلوة طرخص النهار که در مورد نماز

نماز است که برض لغت اند منظور بن صبح و عصر است و برض لغت

اند صبح و مغرب . یا مثل اقموا الصیام الی اللیل که اللیل به

صورت واضح مشخص نیست .

۴) بجم بصدقه آیات : یعنی اول حکم شرعی را بیان می کند و بعد نکات اخلاقی

و اعتقاد در مائده ۱۰۴ تا ۱۱۰ آل عمران

۵) بیان توفیق

۶) بکارگیری لحن های متفاوت : مثل انکم در جاه امر آ مره و در جاه کتب در جاه

نهی و در جاه اول .

